

Gjøvik-elever med «skyggeredaksjon» i Oppland Arbeiderblad

I slutten av oktober jobbet 35 tredjeklassinger fra medielinja ved Gjøvik videregående skole som journalister, fotografer, redaktører og deskmedarbeidere i Oppland Arbeiderblad. De etablerte en «skyggeredaksjon» som jobbet parallelt med den faste staben i mediehuset. Målet deres var å lage en fullverdig avis i løpet av tre arbeidsdager. Og de lyktes! Om morgenen den 19. oktober lå 3000 rykende ferske aviser klare til distribusjon.

Foto Trond Torke

Initiativet til prosjektet kom opprinnelig fra markedsjef Helge Holbæk-Hanssen i Mediebedriftenes Landsforening (MBL). Sammen med leder for «Avis i skolen», Jan V. Steen, tok han kontakt med Gjøvik videregående skole.

– Og da vi ble spurt om avgangselevne våre kunne delta, svarte vi øyeblikkelig ja, forteller medielærerne Bjørn Håkon Hovde og Steinar Larssen. Vi visste at et slikt prosjekt ville gi elevene våre verdifull og realistisk erfaring. Målet var at elevene skulle arbeide helt fritt og selv prioritere både stoff og oppslag, understreker de.

Full tilgang og turnus
Planleggingen startet i slutten av august, og begrepet «skyggeredaksjon» kom raskt inn på kllassens årsplan. Noen uker etter skolestart fikk elevene kjennskap til når og hvordan prosjektet skulle realiseres:

– Elevene var med på detaljplanleggingen fra dag en og kom selv med forslag til hvilke stillinger de skulle bekle. De aller fleste fikk nok ønskene sine oppfylt, men de var samtidig klar over at vi ikke

kunne etterkomme alles ønsker, legger Hovde og Larssen til. I likhet med staben i Oppland Arbeiderblad, skulle elevene bemanne en sportsredaksjon, kultur- og nyhetsredaksjon.

– Elevene våre fikk tilgang til alle saker, tips og dokument som tilflor den ordinære redaksjonen. De hadde selv fullt og helt ansvar for stoffvalget, vinklinger og presentasjon ut fra Oppland Arbeiderblads format og maler. «Skyggeredaksjonen» disponerte dessuten fem fotografer, kveldsvakter, redigerere og en kveldsvaktsjef fra egne rekker. Elevene jobbet kort sagt i turnus fra morgen til kveld, forteller de to medielærerne.

Ettertraktet ungdom
Gjøvik videregående skole har allerede et meget nært samarbeid med Oppland Arbeiderblad, og både Bjørn Håkon Hovde og Steinar Larssen takker avisens ledelse for måten de tok imot skolens elever på i forbindelse med «skyggeredaksjonen». Nyhetsredaktør Arne Næss i Oppland Arbeiderblad sier det slik:

– Oppland Arbeiderblad har et utstrakt samarbeid med medielinja ved

Gjøvik videregående skole, så for oss var det naturlig å si ja da Mediebedriftenes Landsforening spurte om vi ville gjennomføre et slikt prosjekt. Dessuten vil vi kunne bruke elevenes produkt i våre interne drøftinger om hvilken vei Oppland Arbeiderblad kan og bør gå. Dette berører vårt forhold til unge lesere og vårt forhold til framtidens abonnenter i stor grad, sier Arne Næss som til daglig er nyhetsredaktør i avisen. Og han legger til:

– Vi ønsker unge lesere og at noen tar opp arven etter oss. Dessuten er det viktig for en mediebedrift å ha god kontakt med læringsmiljøer i nærmiljøet, understreker han.

– Jeg tror vårt prosjekt kan være en inspirasjon for andre videregående skoler med medieag, samt andre aviser som har et slikt studietilbud i nærheten. Dessuten var erfaringene med prosjektet kun positive. Alle i avisa syntes dette var spennende, og jeg tror elevene oppfattet at de ble tatt på alvor hele veien. Nettopp det, å ta prosjektet på alvor, tror jeg var en av de viktigste årsakene til at vi fikk et så strålende sluttprodukt. Det var nok noen elever som hadde litt «småangst» da prosjektet ble presentert. En fullverdig avis i et opplag på 3000 er noe annet enn et «skoleprosjekt» hvor man har ei uke eller to på å lage en artikkel. Men elevene stod på hele veien og oppførte

seg eksemplarisk. De jobbet seriøst og grundig, og søkte konstruktiv bistand der det trengtes, men de forstod at dette var deres produkt. Jeg synes de skal være stolte, sier Arne Næss.

Slitte, men stolte

Og det var elevene til gangst Eirik Gullord fikk ansvaret for å styre nyhetsarbeidet i den unge redaksjonen, og han oppsummerer erfaringene sine på denne måten:

– Til tider var det både frustrerende og stressende, men med flinke «medarbeidere» rundt meg klarte vi å komme i land innen deadline natt til 19. oktober. Gullord legger ikke skjul på at

produksjonen fra journalistene og fram til desken, gikk litt i rykk og napp:

– Men det var tross alt mye bedre at vår egen vaktjef, Monica Enger, fikk inn for mye stoff enn at vi ikke skulle ha klart å produsere nok.

Eirik Gullord oppsummerer avisprosjektet i mediehuset på denne måten:

– Ingen tvil om at vi lærer mye mer av å jobbe opp mot profesjonelle krav til stoffprioritering og bildevalg. Nå fikk vi oppleve stress og mas. Ja, vi ble rett og slett slitte. Og resultatet ble bra, det. Med unntak av et par bilder kunne Oppland Arbeiderblads lesere like gjerne fått produktet vårt da det kom ut fra pressa.

I likhet med Eirik Gullord ble også Monica Enger bedt om å ta på seg jobben da stillingen som kveldsvaktsjef skulle bemannes:

– De to første dagene hadde jeg lite å gjøre, så jeg benyttet tiden til å sette meg inn i selve avisproduksjonen på desken, forteller hun. For den siste dagen ble både langvarig og hektisk for medieleven:

– Og jeg var nok så stresset da alvoret kom over meg utover onsdagskvelden. Jeg skal ærlig innrømme at jeg ikke visste at det ligger så mye arbeid bak avisproduksjonen.

Noen saker kom ikke på, andre måtte skrives om – og noen kuttet vi før de kom inn på sidene. Bildetekster og bylines måtte skrives i en fart, og midt oppe i det hele måtte jeg svare dem som ba meg om råd. Etter hvert måtte jeg delegerer ansvaret for noen sider fordi vi også skulle lage egne sider med telegram fra inn- og utland.

Henimot midnatt natt til 19. oktober var alt stoffet på plass. Dermed var tiden kommet til førstesiden og hovedoppslaget:

– Og da ble vi raskt enige om hva vi skulle slå opp, legger hun til.

Også for Magnus W. Solbakken som ledet «kulturredaksjonen», ble dagene i Oppland Arbeiderblad en realistisk erfaring:

– Jeg skal være glad at jeg ikke er lemen, for da hadde jeg eksplodert den siste kvelden. Mye måtte ordnes i siste liten, forteller han. Men for all del – vi hadde det veldig bra selv da vi sto på som verst utover kvelden. Slitsomt? Ja, gu'bedre, men så er det ikke hver dag jeg er så oppdatert på nyhetsbildet heller, og styrer seks journalister og en flokk fotografer. Jeg liker en skikkelig utfordring, og selv om ikke alt gikk på skinner, så er jeg utrolig stolt av redaksjonen min. Alle gjorde sitt beste for å gjøre kulturstoffet lesbart. Men det beste med dagene i Oppland Arbeiderblad er at vi fikk se hvordan staben i en mediebedrift jobber. Og at vi – saft suse meg – fikk føle på kroppen hva som kreves i et hektisk redaksjonelt miljø!

Gjøvikelever på medieseminar

Etter gjennomføringen av prosjekt «Skyggeredaksjon» i Oppland Arbeiderblad, ble fem av de 35 medielevne fra Gjøvik videregående skole invitert til dagsseminaret «Unge Lesere» på Gardermoen den 21. november. Seminarprogrammet omfattet blant annet disse temaene:

Mediebruk blant tenåringer, v/forskningsjef Knut-Arne Futsæter, TNS Gallup. Prosjekt «Skyggeredaksjon». Ungdom lager parallellversjon av den ordinære avisen Slik gjorde vi det i Oppland Arbeiderblad, v/Arne Næss og Eirik Gullord. Kan vi trekke noe lærdom av dette? v/Torfinn Solbrekke og Hans Havdal, Teft Design. Si :D – Aftenpostens ungdomsattsing, v/Si :D-ansvarlig Liv Skotheim, Aftenposten. Finnes det en egen «ungdoms lay-out»? v/Torfinn Solbrekke, Teft Design. MRA-analyse av norske aviser. Vi har undersøkt 20 norske aviser. Hvordan behandler de ungdom? v/ medieanalytikerne Nils Petter Strømmen og Reidar Dishler Observer Norge.

Om bakgrunnen for prosjekt «Skyggeredaksjon»

– Prosjekt «Skyggeredaksjon» er en del av et større fellesprosjekt mellom Mediebedriftenes Landsforening og Norske Skog, kalt «Unge Lesere», forteller markedsjef Helge Holbæk-Hanssen i Mediebedriftenes Landsforening. Og det norske «Unge Lesere»-prosjektet er igjen en del av et internasjonalt «Young Reader»-prosjekt i regi av WAN (World Association of Newspapers), legger han til.

Utgangspunktet for «Skyggeredaksjon» er dette, ifølge markedsjefen: Det er en reell nedgang i lesing av papiravisene blant yngre mediebrukere. Ledelsen for papiravisene har i mange år diskutert hvorvidt egne ungdomsider/ungdomsbilag er veien er å gå for å nå unge lesere, eller om det er hele avisen som må endres for å nå unge mediebrukere. «Skyggeredaksjon» er et prosjekt som tar utgangspunkt i det siste synet: Ungdom er i utgangspunktet interessert i det meste en avis skriver om, men stoffet er ikke tilrettelagt på en slik måte at det fanger de unges interesse.

Prosjektet gjennomføres ved at det etableres en redaksjon bestående av unge personer (aldersgruppe: 16 til 25 år) som på en gitt dato skal jobbe parallelt med avisens ordinære redaksjon. Ungredaksjonen skal få tilgang på den samme informasjonen (telegrammer, tips etc.) som den ordinære organisasjonen. Ungredaksjonen skal så produsere en egen utgave av avisen, parallelt med den ordinære. Utgaven kan enten være en fullverdig versjon, eller bestå av deler av den ordinære avisen. Den to versjonene skal så studeres med vekt på prioritering av stoff, vinkling av enkeltsaker, valg av bilder, illustrasjoner, tittelbruk og språk.

– I forbindelse med dette prosjektet inngikk vi et samarbeide med to typiske lokalaviser: Oppland Arbeiderblad på Gjøvik og Hamar Arbeiderblad på Hamar. Opplegget i de to avisene ble tilnærmet likt. På Gjøvik deltok medielevne i 3. klasse på Gjøvik videregående skole, mens en på Hamar benyttet en allerede etablert «ungredaksjon», opplyser Holbæk-Hanssen.